

ĐẠI HỌC CẦN THƠ - KHOA NÔNG NGHIỆP

GIÁO TRÌNH GIẢNG DẠY TRỰC TUYẾN

Đường 3/2, Tp. Cần Thơ. Tel: 84 71 831005, Fax: 84 71 830814

Website: <http://www.ctu.edu.vn/knn> email: dminh@ctu.edu.vn, vtanh@ctu.edu.vn

---

BỆNH CHUYÊN KHOA

CHƯƠNG 25:

BỆNH HẠI CÂY CA CAO

!BCHÖÔNG XXV!b: !B!WBENH HAI CANH CA CAO!w!b

- - - *** - - -

!BBENH THOI NEN TRAI!b

I. TRIEU CHÖNG BENH.

Benh tan cong vao moi giai ñoan phat trien cua trai. Vet benh phat xuat töc cuong trai hoac töc ben hoang trai lan vao trong. Vet benh coi mau ñen, löin dan nhöng khöng theo hình dang nao nhät ñnh va lan nhanh chong theo moi höông. Ranh giöi giöa moi manh va moi benh thöông rat ro reät.

Trong ñieu kien am ööt, tren vet benh coi phui moi löp söi nam trang cua mam benh. Moi voi trai ben trong coi mau nau, phan com trai va hat cu ng b bieän mau. Benh nang, vet benh lan ra toan trai, trai coi mau ñen va co dum lai.

Benh lan dan vao than, lam voi than b thoi mem, nhu n nöïc. Benh lan ra canh lam canh rung lai cay chet.

II. TAIC NHAN GAY BENH.

Benh do nam !Phytophthora palmivora!i gay ra. Nam thöông xam nhap qua khí khöng hoac qua vet thöông, döôi dang cac söi nam hoac ñöng-bao-töi (zoospores).

Cac con trung chich huit trai la taic nhan moi ñöông cho mam benh xam nhap de dang. Nam phat trien manh trong ñieu kien am ñoi cao. Öi ñ B SCL, benh thöông gay hai nang vao cac thang 8-12.

III. CAICH PHONG TR BENH.

- Trinh trong qua ñay, gom cac trai benh lai roi phi khoi ñot hoac chon sai.

- Phong tr cac con trung chich huit trai, trinh gay vet thöông cho trai.

- Phun thuoc len lai than va canh mang trai benh: dung thuoc Aliette 0,25%, thuoc se nöïc löu da n xuong, hoac cai boi phan moi benh öi than hoac canh , treä dau hac len be mat vet benh roi phun thuoc ngöa benh. Coi thei phun thuoc Brestan 0,05% hoac Copper Zinc

0,3-0,4% lên trái nên ngoài bệnh, nên kỹ 7-10 ngày/lần.

!BÀI CẢM BỆNH THỐI TRÁI DO NẤM!b

I. TRIỆU CHỨNG VÀ TÁC NHÂN GÂY BỆNH.

1. Thối trái do nấm !Thielaviopsis paradoxa!:

Trái có vết thối màu nâu, có mùi dòi, có vết bệnh hôi mèm, khi ấn nhẹ tay vào thì vết bệnh b lõm xuống. Hạt trong trái bị thối nâu và khô. Mầm bệnh xâm nhiễm qua vết thông, nơi có gai bệnh thối cứng khoằm.

2. Thối trái do nấm !Botryodiplodia theobromae!:

Triệu chứng nâu tiến dần ngấm nhò màu nâu, sau rồi ngấm lan dần hết trái và có màu đen. Trên vỏ trái, phần mô bệnh có nhiều nấm đen nhò u hoặc bung ra, rồi lại các túi nấm của nấm bệnh (pycnidia). Trái bị thối khô và nhò lại. Mầm bệnh xâm nhiễm qua vết thông.

3. Thối trái do nấm !Monilia roleri! = Thối xám trái:

Trên vỏ trái có nấm bệnh màu vàng nhạt hoặc xám, có viền màu nâu nên những khoảng rỗng, dạng bất định. Nấm bệnh lớn dần, có thể nứt nên đường kính khoảng 7cm. Sau rồi nấm có màu đen và hôi như nấm mốc. Bệnh lan vào hạt và làm trái rụng. Mầm bệnh xâm nhiễm qua khí khổng và vết thông.

4. Thối trái do nấm !Trachysphaeria fructigena!:

Nấm bệnh màu tím, sau rồi có màu nâu và lan khắp trái. Trong nhiều kiến ẩm ướt, trên vỏ trái có một lớp sợi nấm màu trắng, về sau, sợi nấm có màu hồng rồi màu nâu, vỏ trái có một lớp nấm nhỏ bột phủ đầy, sợi nấm ngưng thành từng lớp dày làm các trái bệnh dính nhau thành chùm, khi tách rời ra. Phần bên trong trái bị nấm màu và khô thối: mạch nhò có màu nâu rồi phần cơm và hạt bị hư hoàn toàn.

5. Thối trái do nấm !Nectria cacaoicola!:

Nấm bệnh có nhiều màu sắc xuất hiện trên vỏ trái bị khô. Bệnh này thông xảy ra đồng thời với bệnh loét thân và cành. Mầm bệnh thuộc Nấm Nang, xâm nhiễm qua vết thông, có giai đoạn sinh sản vô tính là !Fusarium decemcellulare! hoặc !F. theobromae!

II. CÁCH PHÒNG TRỪ BỆNH.

- Tránh gây vết thương cho trái. Phòng trừ côn trùng cắn phải gây thương tích cho trái.

- Phun thuốc ngừa bệnh cho trái: dung dịch Brestan 0,01-0,015% hoặc Copper Zinc 0,2-0,3%, phun đều lên trái và canh mang trái, mỗi 2 tuần/lần. Khi bệnh đã xuất hiện thì phun mỗi 7 ngày/lần, vào mùa mưa thì mỗi 5 ngày/lần. Thuốc Aliette không cho hiệu quả với nấm đang triệu chứng thời trái này.

!BỆNH LOÉT CANH!

I. TRIỆU CHỨNG BỆNH.

Bệnh xuất hiện trên thân hoặc canh. Vết thân hoặc canh nhão, troc và bung ra làm trở phần gốc có màu nâu hoặc tím. Phần trên vết bệnh sẽ rụng lại còn trở lại canh chết khô. Bệnh thường xuất hiện đồng thời với bệnh thối trái.

II. TÁC NHÂN GÂY BỆNH.

Bệnh do nấm *Ceratocystis fimbriata* gây ra, giai đoạn sinh sản vô tính là *Thielaviopsis paradoxa*. Mầm bệnh hiện diện trên vết bệnh ở dạng sinh sản vô tính, đôi khi là dạng sinh sản hữu tính (quả nang màu nâu). Nấm xâm nhiễm qua vết thương.

III. CÁCH PHÒNG TRỪ BỆNH.

- Tránh gây vết thương trên thân, canh. Nên tưới một lớp dầu hoặc lên vết xein sau khi cắt xein cây. Phòng ngừa các côn trùng cắn phải và nuốc thân hoặc canh cây, nhờ con xein toic.

- Khi coi bệnh thì cao bồi hết phần mầm bệnh, tưới dầu hoặc lên, phun thuốc Brestan 0,01-0,015% hoặc Copper Zinc 0,2-0,4%.

!BỆNH THỐI RỄ!

I. TRIỆU CHỨNG BỆNH.

Là có màu vàng hoặc nâu, héo chết những và n còn dính trên canh. Thân và canh có vết loét. Rễ có sợi nấm màu trắng ẩn sâu vào bên trong rễ.

II. TÁC NHÂN GÂY BỆNH.

Bệnh do nấm !!Rosellinia pepo!i, thuộc Nấm Nang.

Sợi nấm hình thanh dài hình sao hoặc hình quạt, có màu xám hoặc đen, tạo thành lớp than bột lấy rễ Sợi nấm có thể phát triển sâu vào phần gỗ, gỗ trở nên nâu hoặc đen Sợi nấm lan dần lên rồi bốc lấy phần gốc cây.

III. CÁCH PHÒNG TRỪ .

Bệnh tổng hợp khởi v khi bệnh nấm phát hiện thì bệnh đã vào giai đoạn trầm trọng hoặc đã chết. Trong trường hợp này, phải tiêu hủy rễ cây bệnh để tránh lây lan.

Ngăn bệnh cho cây mạnh bằng cách xử lý gốc cây rồi tưới dung dịch thuốc Rovral 0,1% hoặc Copper Zinc 0,2% vào đất quanh gốc cây. Tăng cường bón phân chuồng nhằm nới nguồn vi-sinh-vật có ích kháng vào đất.

U w

U ý